

European Commission
Directorate-General for Competition
Antitrust Registry
Ref:HT.1171 – stakeholder input
1049 Brussels
Belgium

Lausunto

22.09.2009

2329/031/2009

Suomen kommentit luonnoksesta komission asetukseksi EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin sekä luonnoksesta vertikaalisia rajoituksia koskeviksi suuntaviivoiksi

Komissio julkaisi 28. heinäkuuta 2009 luonnoksen uudeksi toimitus- ja jakelusopimuksia (vertikaalisia rajoituksia) koskevaksi ryhmäpoikkeusasetukseksi ja samaa aihetta koskevan luonnoksen komission suuntaviivoiksi. Nykyisen ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaolo päättyy 31. toukokuuta 2010.

Komissio on pyytänyt kiinnostuneita tahoja esittämään kommenttinsa ryhmäpoikkeusasetus- ja suuntaviivaluonnoksesta 28. syyskuuta 2009 mennessä.

Suomi toteaa kannanottoinaan seuraavaa:

EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohta kieltää sellaiset sopimukset, jotka rajoittavat kilpailua. Perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan mukaan kiellettyjä eivät kuitenkaan ole sellaiset sopimukset, joiden tehokkuushyödyt ovat suuremmat kuin niiden kilpailua estävät vaikutukset. Poikkeuksen edellytyksenä on, että nämä hyödyt välittyvät kuluttajille.

Komission ryhmäpoikkeusasetuksen ja suuntaviivojen tarkoituksena on antaa yrityksille ohjeistusta tämän sääntelyn merkityksestä jakelusopimuksille sekä luoda oikeusvarmuutta jakelusopimusten kilpailusääntöjen mukaisuuden arvioinnissa.

Nykyisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan yritykset, joiden markkinaosuus on enintään 30 prosenttia, voivat vapaasti tehdä jakelusopimuksia, kunhan niihin ei sisälly asetuksen 4 artiklassa yksilöityjä vakavimmiksi katsottavia kilpailunrajoituksia. Komission vertikaalisia kilpailunrajoituksia koskevat suuntaviivat puolestaan sisältävät ohjeistusta yrityksille, joiden markkinaosuus on yli 30 prosenttia. Lähtökohtana on, että myös näissä tilanteissa vain kaikkein vakavimmat kilpailunrajoitukset ovat suoraan kiellettyjä.

Komission 28. heinäkuuta 2009 julkaisemissa asetus- ja suuntaviivaluonnoksissa on pääosin säilytetty edellä kuvattu rakenne. Suomi pitää tämän rakenteen

5773

säilyttämistä perusteltuna, koska se palvelee sääntelyn tarkoitusta ja on myös käytännössä toiminut kohtuullisen hyvin.

Ostajan markkinaosuus

Asetusluonnokseen sisältyvistä ehdotuksen merkittävin muutos liittyy sopijapuolina olevien yritysten markkinavoiman huomioimiseen. Voimassa olevan ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan huomioidaan pääsääntöisesti vain ylemmän jakeluportaan markkina-asema. Komission uuden ryhmäpoikkeusasetusluonnoksen mukaan tavarantoimittajan lisäksi myös ostajan markkinaosuuden tulee olla enintään 30 prosenttia, jotta sopimus voidaan katsoa asetuksen nojalla suoraan sallituksi. Muutos poistaisi oletaman, jonka mukaan ostajan markkinavoimasta ei aiheudu kilpailuongelmia markkinoilla. Toisaalta se ei kuitenkaan tekisi voimassa olevia jakelusopimuksia kielletyiksi, vaikka ostajan markkinaosuus on yli 30 prosenttia. Suomi pitää lähtökohtaisesti perusteltuna, että myös ostajavoimaan liittyvät kilpailuongelmat huomioidaan ryhmäpoikkeusasetuksessa. Varsinkin keskittyneillä markkinoilla myös alemman jakeluportaan markkinavoima voi aiheuttaa kilpailuongelmia. Ehdotuksella voi toteutuessaan olla merkittäviä vaikutuksia eräillä hyvin keskittyneillä toimialoilla Suomessa.

EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltuminen vakavimpiin kilpailunrajoituksiin

Komission ryhmäpoikkeusasetusluonnoksen mukaan on perusteltua olettaa, että jakelusopimus on 81 artiklan vastainen, jos se sisältää niin sanotun vakavimpiin kilpailunrajoituksiin kuuluvan rajoituksen. Komission asetus- ja suuntaviivaluonnoksissa on kuitenkin tuotu aiempaa sääntelyä selvemmin esiin, että joissain tapauksissa 81 artiklan 3 kohdan poikkeussäännös voi soveltua myös näissä tapauksissa. Vaikka komission luonnosten mukaan tehokkuushyödyt vakavien kilpailunrajoitusten tapauksissa ovat epätodennäköisiä, yritys voi vedota poikkeussäännökseen, jos se pystyy osoittamaan todellisia 81 artiklan tehokkuushyötyjä 81 artiklan 3 edellyttämällä tavalla. Komission suuntaviivaluonnoksessa on arvioitu mahdollisia tehokkuushyötyjä erityisesti määrähinnoittelun osalta.

Suomi katsoo, että kaikkein vakavimpien kilpailunrajoitusten tulee edelleen olla lähtökohtaisesti kiellettyjä. Suomi pitää kuitenkin positiivisena komission lähestymistapaa, joka tuo yksittäistapauksissa enemmän tilaa taloudelliselle arvioinnille. Tehokkuuspuolustukseen vetoavan yrityksen on kuitenkin pystyttävä näyttämään toteen vertikaaliseen rajoitukseen liittyvät tehokkuushyödyt sekä muut 81 artiklan 3 kohdan edellytykset.

Internet-jakelu

Komissio on pyrkinyt suuntaviivaluonnoksessaan ottamaan huomioon voimassa olevan asetuksen antamisen jälkeen tapahtuneen markkinakehityksen Internet-jakelussa. Komissio ei kuitenkaan tältä osin esitä merkittäviä muutoksia. Internet-myynti katsotaan edelleen passiiviseksi myynniksi ja komission suuntaviivaluonnoksessa on lähinnä täsmennetty aktiivisen ja passiivisen myynnin välisiä eroja. Suuntaviivaluonnoksen mukaan valmistaja voi selektiivisessä järjestelmässä vaatia, että internet-jakelijalla on myös ns. ”kivijalkamyymälä”. Suomi toteaa, että vaikka vaatimus toisaalta sopii selektiivisen jakelujärjestelmän luonteeseen, tämän sisältöiset sopimukset voivat kumuloituessaan vaikuttaa kil-

pailua estävästi. Kehitys ei saisi johtaa siihen, että tavarantoimittajat voivat sulkea internet-jakelijat jakelujärjestelmistään tai että valmistajat pyrkisivät kieltämään olemassa olevien jakelijoidensa internet-kaupan.

Muut asiat

Komissio esittää uuden ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaoloajaksi kymmentä vuotta. Suomi pitää ehdotusta perusteltuna, koska yritykset voivat jakelujärjestelmiään suunnitellessaan tehdä pitkäaikaisiakin investointeja ja tällöin kymmenen vuoden aikajänne antaa yrityksille sääntelyyn liittyvää oikeusvarmuutta.

Suomi kiinnittää huomiota siihen, että osa kilpailun kannalta merkityksellisistä kysymyksistä on käsitelty vain suuntaviivaluonnoksessa, eikä niistä ole edes mainittu varsinaisessa ryhmäpoikkeusasetuksessa. Yritysten olisi helpompi huomioida kaikki relevantit asiat jakelusopimuksissaan, jos kaikki merkittävät asiat olisi edes mainittu ryhmäpoikkeusasetuksessa. Esimerkiksi suuntaviivaluonnoksen 22 kohdassa käsitelty alihankintasopimuksia koskeva tiedonanto olisi hyvä mainita uuden ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 5 kohdassa.

Raimo Luoma
Ylijohtaja

Johanna Rihto-Kekkonen
vanhempi hallitussihteeri